

Garsaren kondaira

Bazen behin, Kataluniako Pirinioetako baso oparo eta misteriotsuetan, ehun urtetik gorako zuhaitzen artean ezkutatutako etxola bat zegoen. Etxola honetan, Garsa izeneko emakume bat bizi zen. Garsa herri osoan sorgin gisa ezagutzen zen, bere modu arraroengatik eta belar eta sorginkerien ezagutzagatik. Baina, errealitatean, Garsa emakume jakintsua zen, natura maite zuena eta basoko sekretuak inork baino hobeto ezagutzen zituena.

Gertuko herria, Els Avets izenekoa, leku lasaia zen, non jendea lurraren lanaz bizi zen eta tradizioak errespetatzen zituen. Baina, askotan gertatzen den bezala, ezezagunaren beldurrak eta sineskeriak biztanle askori Garsaren beldurra ematen zieten. Xuxurlatzen zuten ekaitzak xuxurla batekin dei zitzakeela eta basoko animaliekin hitz egin zezakeela.

Egun batean, herriko gazte talde batek, Lluísek gidatuta, haien artean ausartena eta arduragabeena, Garsaren etxolaren misterioak arakatzea erabaki zuen. “Ikusi beharko dugu benetan sorgina den edo emakume zahar bakarti bat besterik ez den”, esan zien Lluísek bere lagunei. Beraz, ilbeteko gau batean, linternak hartu eta basora abiatu ziren, Garsaren etxolarantz.

Hurbildu ahala, basoko soinuak ozenago bihurtu ziren. Hontzen ulua, haizearen xuxurla hostoetan eta beren urratsen hotsa hosto hiletan. Gazteek, ausartak itxurak egiten saiatu arren, beldur pixka bat sentitu zuten aurkituko zutenaren ziurgabetasunaz.

Etxolara iritsi zirenean, atea erdi irekita zegoela ikusi zuten. Lluísek, bere ausardia erakutsiz, sartu zen lehenengo. Barruan, belar zintzilik, liburu zahar eta tresna arraroz betetako gela bat aurkitu zuten. Baina Garsaren arrastorik ez.

Bat-batean, ahots sakon-sakon bat entzun zen haien atzean: “Zer egiten duzue hemen, gazte bitxiok?”. Harrituta buelta eman eta Garsa atzean zutik ikusi zuten, begirada zorrotz batekin.

Gazteak, harrituta eta beldurtuta, Garsaren presentziak paralizatuta utzi zituen. Bere irudi liraina, ia gauarekin bat egiten zuen jantzi ilun batekin, eta bere begi bizi eta sarkorrek, zalantzan jarri zituzten bere asmoez.

“Gu… benetan sorgina zaren ikusi nahi genuen”, ausartu zen Lluís esatera, sentitzen zuen beldurra ezkutatzen saiatuz.

Garsak irribarre txiki bat egin zuen, are gehiago nahastu zituen adierazpen misteriotsu batek. “Eta zer iruditzen zaizue orain?” galdetu zuen ahots leunez, baina erronka jakin bat iradokitzen zuen tonu batekin.

Gazteek elkarri begiratu zioten, zer esan jakin gabe. Azkenean, Lluísek, betidanik abenturazalea izan zenak, erantzun zuen: “Uste dugu ez dugula itxuraz fidatu behar. Agian ez zara herrikoek esaten dutena”.

Garsak baietz egin zuen buruarekin: “Oso ondo, Lluís. Itxura askotan engainagarria izan daiteke. Zatoz, zerbait irakatsiko dizuet”.

Sorginak bere txabolan zehar gidatu zituen, bere liburu zaharrak, belarrak eta sorginkeriak erakutsiz. Azaldu zien nola erabiltzen zituen landareak gaixotasunak sendatzeko eta nola liburu zaharrek naturari eta unibertsoari buruzko antzinako ezagutza zuten.

Gazteak, beldurrez eta aurreiritziekin txabolara sartu zirenak, orain Garsaren istorioek eta ezagutzak liluratuta zeuden. Konturatu ziren haren jakinduria herriarentzako altxor bat zela, eta ez beldurtzeko zerbait.

Baina gauak oraindik sorpresa bat gordeta zuen haientzat. Garsak esan zien: “Orain nire errealitatearen zati bat ikusi duzuenez, erakutsiko dizuet zer egin dezakedan benetan”. Eta eskua astinduz, basoko izakiak deitu zituen. Txoriak, oreinak, azeriak eta baita hartzak ere agertu ziren, beldurrik gabe etxolara hurbilduz.

Gazteek ikuskizuna ikusi zuten harrituta. Naturak Garsari obeditzen ziola zirudien, eta basoko izakiek beren artean bat bezala errespetatzen zuten.

“Ikus dezakezue”, esan zuen Garsak, “natura eta ni bat gara. Errespetatzen eta ulertzen ikasi dut, eta berak bere parte gisa onartu nau. Horrek ez nau sorgin bihurtzen, baizik eta inguruko munduarekin harmonian bizitzen ikasi duen pertsona bat besterik ez”.

Gazteek etxola hartatik irten ziren ikasgai oso garrantzitsu batekin: ezin da norbait epaitu itxura edo zurrumurruen arabera bakarrik. Egia askotan gure begiek ikus dezaketenaz haratago dago.

Esperientzia magiko eta agerikorraren ondoren, gazteak Els Avets herrira itzuli ziren ikuspegi berri batekin. Gurasoei eta bizilagunei kontatu zieten Garsarengandik ikasitakoa, eta nola aurkitu zuten emakume jakintsua eta naturaren laguna zela, ez askok uste zuten sorgin gaiztoa.

Hasieran, herritarrek eszeptizismoz jaso zituzten haien hitzak. Baina, pixkanaka, Garsarekiko ikuspegia aldatzen hasi ziren. Batzuek bisitatzen ere hasi ziren gaixotasunei edo uztarekin zituzten arazoei buruzko aholkuak eskatzeko.

Garsak, bere aldetik, adeitasunez hartu zuen hurbiltzen zitzaion oro. Landareei buruzko bere ezagutza partekatu zuen eta herritarrei baliabide naturalak modu iraunkorrean nola erabili irakatsi zien. Horrez gain, gaixotasun asko sendatzen lagundu zuen bere erremedio naturalekin, horrela herri osoaren errespetua eta miresmena irabaziz.

Denborarekin, Garsa beldurgarria izateari utzi eta Els Avets komunitatearen funtsezko parte bihurtu zen. Herriko haurrak sarritan joaten ziren bisitan naturari eta basoko animaliei buruzko istorioak entzutera. Garsak ingurumena errespetatzearen eta izaki bizidun guztiekin harmonian bizitzearen garrantzia irakatsi zien.

Lluís eta bere lagunak, eraldaketa oso hau hasi zutenak, herriaren begiak egiaren aurrean ireki zituzten gazteak bezala ikusten ziren. Haien jakin-mina eta ausardia funtsezkoak izan ziren aurreiritziak eta beldur oinarririk gabekoak desegiteko.

Garsaren istorioa kondaira bihurtu zen Els Avets herrian, jendea itxuragatik ez epaitzearen garrantziari eta zurrumurruen eta mitoen gainetik egia bilatzeko beharrari buruzko istorio bat.

Eta horrela, Garsak eta Els Avetseko biztanleek bake eta harmonia urteak bizi izan zituzten, ezagutza partekatuz eta elkar errespetatuz. Natura loratu zen herriaren inguruan, eta basoko animaliak biztanleen lagun eta babesle bihurtu ziren.

Garsaren kondaira belaunaldiz belaunaldi transmititu zen, ulermenaren, errespetuaren eta adimen irekiaren garrantzia gogoraraziz guztiei. Eta gaur egun ere, Kataluniako Pirinioetako basoetan zehar ibiltzen bazara, naturaren soinuak entzun ditzakezu, herri bati itxuraren haratago ikusten irakatsi zion sorgin jakintsuaren berri ematen dizutenak.

Urteak igaro ziren, eta Garsak bere etxolan bizitzen jarraitu zuen, hainbeste maite zuen naturaz inguratuta. Herriko haurrak, berari esker natura maitatzen eta errespetatzen ikasi zutenak, hazi egin ziren, eta Garsaren irakaspenak beren familiei transmititu zizkieten.

Egun batean, Lluís, orain heldua eta bi seme-alaben aita, Garsarengana joan zen. Bere baratzeko fruta eta barazkiz betetako saski bat ekarri zion, herriarentzat egindako guztiagatik esker oneko keinu gisa. Garsak irribarre atsegin batekin hartu zuen.

“Garsa, zuri esker hobeto bizitzen ikasi dugu, naturarekin eta geure buruarekin bat egindago”, esan zion Lluísek. “Herriak asko zor dizu”.

Garsak maitasunez begiratu zion. “Ez didazu ezer zor, Lluís. Dakidana bakarrik partekatu dut. Benetako jakinduria inguratzen gaituen guztia entzuten eta errespetatzen ikastean datza, gizakia edo naturala izan”.

Hitz horiek oihartzun egin zuten Lluísen bihotzean, eta Garsaren irakaspenak jarraitu eta etorkizuneko belaunaldiei transmitituko zizkiela agindu zuen.

Bitartean, herriko gazteek, Garsaren istorioak inspiratuta, basoak errespetu eta jakin-min berriarekin esploratzen hasi ziren. Landareak identifikatzen, animaliak behatzen eta naturaren zikloak ulertzen ikasi zuten. Garsa irakasle moduko bat bihurtu zen haientzat, ikaskuntzan gidatuz eta basoaren sekretuak deskubritzen lagunduz.

Herriaren eta naturaren arteko harremana sendotu egin zen, eta Els Avets ingurumenarekiko bizikidetza harmoniatsuaren adibide bihurtu zen. Inguruko beste herri batzuek Els Avetsen gertatzen zenaz interesatzen hasi ziren eta Garsa bisitatu zuten berarengandik ikasteko.

Garsaren eta Els Avets herriaren ospea handitu egin zen, eta leku urrunetako jendea bisitatzen hasi zen naturarekin hain harmonian bizitzea nola lortu zuten ikusteko. Garsak errespetu eta pazientzia berarekin hartu zituen guztiak, beti prest bere ezagutza partekatzeko.

Horrela, Garsaren kondaira Pirinioetatik haratago hedatu zen, jakinduriaren, errespetuaren eta naturarekiko harmoniaren ikur bihurtuz. Bere istorioak jende asko inspiratu zuen bizimodua aldatzera eta inguratzen zituen ingurunearekin oreka bilatzera.

Eta gaur egun ere, Els Avets bisitatzen baduzu, Garsaren jakinduriaren oihartzuna senti dezakezu haizeak mugitzen duen hosto bakoitzean, harrien artean abesten duen erreka bakoitzean eta bertako biztanleen begirada on guztietan. Bere kondaira bizirik dirau, gogoraraziz itxurak engainagarriak izan daitezkeela eta benetako jakinduria gogoaren irekitasunean eta elkarrekiko errespetuan datzala.